

B. Ü. v. Česká republika (stížnost č. 9264/15)

Datum rozhodnutí: 6. října 2022

Závěr: *Vyšetřování incidentu nesplňovalo podmínky hierarchické, institucionální a skutečné nezávislosti osob, které vedly vyšetřování, na osobách přímo zapojených do incidentu.*

Obsah: Stížnost se týká zadržování stěžovatele – tureckého státního příslušníka, na pražském letišti a později v detenčním centru pro cizince v Bělé Jezové – poté, kdy byl vrácen do České republiky ze Švýcarska za účelem správního vyhoštění do Turecka. Stěžovatel poukazuje na závažné špatné zacházení ze strany státních orgánů, včetně bití obuškem a kopání, užití slzného plynu a přísné podmínky držení, včetně údajného odmítnutí zdravotní péče. Dle policie byly proti stěžovateli užity donucovací prostředky, protože byl agresivní. Stěžovatel při tom zjevně utrpěl zranění, měl například zlomenou nosní přepážku. Zasahující policisté uvedli, že se tak stalo v důsledku toho, že byl stěžovatel agresivní. Jeho stížnost se týká také průběhu navazujícího vyšetřování, které bylo dle názoru stěžovatele nedostatečné. Soud jednomyslně rozhodl, že byl porušen čl. 3 Úmluvy, pokud jde o vyšetření incidentu.

Poznámka: Soud především uvedl, že vláda členského státu nijak nespороvala fakt, že prvotní vyšetřování, ač bylo skutečně rychlé, bylo vedeno policisty Ředitelství cizinecké policie, přímo nadřízenými policistům zapojeným přímo do incidentu. Jimi vedené vyšetřování tak nesplňovalo požadavek nezávislosti. Soud připomněl, že tyto orgány shledaly zásah policistů proti stěžovateli jako přiměřený a legální, přičemž tento závěr založili především na zprávě zpracované policisty přímo zapojenými v incidentu. Naproti tomu ze spisu Generální inspekce bezpečnostních sborů (GIBS), orgánu, který splňuje podmínky nezávislosti, nevyplývá, že by sama GIBS podnikla ve věci jakékoliv vyšetřovací úkony. Formálně se ani nezapojila do vyšetřování až do té doby, kdy sám stěžovatel u ní podal trestní oznámení. Ani poté ale nevyslechla stěžovatele, policisty ani lékaře, kteří stěžovatele ošetřovali, ani nezjistila, jak vznikla stěžovatelova zranění a jaká je odpovědnost jednotlivých policistů. Namísto toho omezila své hodnocení na zprávu zasahujících policistů,

kteří užili proti stěžovateli donucovací prostředky, a na stěžovatelovo prohlášení z 21. října 2013, které se vztahuje především k jeho pokusu o sebevraždu. Soud dále konstatoval, že stěžovateli bylo odepřeno účastnit se vyšetřování v rozsahu umožňujícím mu účinně hájit svá práva.

Související judikatura: Rozsudek ze dne 24. 6. 2010, *Oleksiy Mykhaylovych Zakharkin v. Ukrajina*, č. 1727/04, rozsudek Velkého senátu ze dne 2. 2. 2021, *X a ostatní v. Bulharsko*, č. 22457/16, rozsudek ze dne 15. 11. 2018, *V.D. v. Chorvatsko*, (č. 2), č. 19421/15, rozsudek ze dne 7. 2. 2006, *Scavuzzo-Hager a ostatní v. Švýcarsko*, č. 41773/98, rozsudek ze dne 3. 5. 2007, *Members of the Gldani Congregation of Jehovah's Witnesses a ostatní v. Gruzie*, č. 71156/01, rozsudek ze dne 15. 1. 2019, *Gjini v. Srbsko*, č. 1128/16, rozsudek Velkého senátu ze dne 13. 12. 2012, *El-Masri v. bývalá republika Makedonie*, č. 39630/09, ECHR 2012, rozsudek Velkého senátu ze dne 28. 9. 2015, *Bouyid v. Belgie*, č. 23380/09, ECHR 2015.

Relevantní ustanovení: Čl. 3 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (zákaz mučení).

Rozsudek Velkého senátu ve věci Beeler v. Švýcarsko (stížnost č. 78630/12)

Datum rozhodnutí: 11. října 2022

Závěr: *Posuzovaná vnitrostátní právní úprava přispívá k posilování genderových stereotypů ohledně úlohy žen ve společnosti a představuje znevýhodnění jak pro profesní život žen, tak pro rodinný život mužů.*

Obsah: Stížnost se týká vdovecké penze, na kterou stěžovatel ztratil nárok poté, kdy jeho dcera dosáhla dospělosti. Příslušný vnitrostátní zákon o starobním a vdoveckém pojištění stanoví, že nárok na vdoveckou penzi zaniká dosažením zletilosti nejmladšího dítěte, což ale platí jen pro vdovce a nikoliv pro vdovy. Příslušný senát soudu rozhodl jednomyslně, že byl porušen čl. 14 ve spojení s čl. 8 Úmluvy. Věc byla na základě žádosti členského státu přijata k projednání Velkým senátem, který většinou čtrnácti hlasů ku pěti tento závěr potvrdil. Soudkyně Seibert-Fohr a soudce Zünd každý připojili odlišné stanovisko. Soudci

Kjølbros a Roosma a soudkyně Kucsko-Stadlmayer, Mourou-Vikström a Koskelo připojili společné nesouhlasné stanovisko.

Poznámka: Soud uvedl, že mezi roky 1997 a 2010 stěžovatel pobíral vdoveckou penzi a alespoň částečně zajišťoval klíčové aspekty fungování své rodiny z prostředků vdovecké penze. Tíživá finanční situace, v níž se ocitl ve věku 57 let po ztrátě důchodu a v obtížném návratu na pracovní trh po 16 letech, byla důsledkem rozhodnutí, které učinil před mnoha lety v zájmu své rodiny, zabezpečované od roku 1997 z prostředků vdovecké penze. Soud uvedl, že ačkoliv byl tedy stěžovatel v obdobné situaci jako vdova, pokud jde o potřebu podpory, nebylo s ním zacházeno stejným způsobem. Stěžovatel byl tedy vystaven nerovnému zacházení. Vláda neprokázala existenci velmi závažných důvodů, které by odůvodnily toto rozdílné zacházení na základě pohlaví. Podle názoru soudu nemůže členský stát posuzovanou legislativu zakládající rozdílné zacházení, znevýhodňující vdovce v porovnání s vdovami, obhájit pouze předpokladem, že muž podporuje ženu finančně.

Související judikatura: Rozsudek ze dne 28. 5. 1985, *Abdulaziz, Cabales a Balkandali v. Spojené království*, č. 9214/80 9473/81 9474/81, Series A 94, rozsudek ze dne 9. 10. 1979, *Airey v. Irsko*, č. 6289/73, Series A 32, rozsudek ze dne 17. 2. 2011, *Andrle v. Česká republika*, č. 6268/08, rozsudek ze dne 16. 9. 1996, *Gaygusuz v. Rakousko*, č. 17371/90, Reports 1996 IV, rozsudek Velkého senátu ze dne 22. 3. 2012, *Konstantin Markin v. Rusko*, č. 30078/06, ECHR 2012, rozsudek ze dne 13. 6. 1979, *Marckx v. Belgie*, č. 6833/74, Series A 31, rozsudek ze dne 27. 3. 1998, *Petrovic v. Rakousko*, č. 20458/92, Reports of Judgments and Decisions 1998 II.

Relevantní ustanovení: Čl. 14 (zákaz diskriminace) a čl. 8 (právo na respektování rodinného a soukromého života) Úmluvy o lidských právech a základních svobodách.

Hýbkovi v. Česká republika (stížnost č. 30879/17)

Datum rozhodnutí: 13. října 2022

Závěr: Řízení o předběžném opatření o umístění dětí do péče zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc bylo jako celek v souladu s Úmluvou.

Obsah: Stěžovateli jsou matka a její dvě děti a stížnost se týká oddělení matky od dětí po nařízení předběžných opatření, na jejich

základě byly děti opakovaně umístěny v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. Stěžovatelka byla závislá na alkoholu, od roku 2009 procházela opakovanými detoxikačními programy a léčením. V důsledku toho byli její synové umístěni předběžnými opatřeními do zařízení na dobu jednoho měsíce v roce 2012 (ve věku sedmi a pěti let) a na šest měsíců v roce 2013. Stěžovatelé namítají, že umístění dětí do náhradní péče bylo prodlouženo rozhodnutím z 24. června 2015, přičemž se domnívají, že o tomto prodloužení bylo rozhodnuto bez zákonného podkladu. Matka a děti tak byli odděleni déle, než by bylo nezbytné, a jejich oddělení nebylo výrazem naléhavé sociální potřeby. Soud jednomyslně rozhodl, že nebyl porušen čl. 8 Úmluvy.

Poznámka: Soud neshledal jako nezákonné prodloužení předběžného opatření o umístění dětí do zařízení na základě obecné a nikoliv zvláštní právní úpravy. Pobyt dětí v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc byl v zájmu dětí, také matka mohla děti pravidelně navštěvovat, aby tak byly zachovány citové vztahy v rodině. Soud shledal dobu druhého předběžného opatření jako velmi dlouhou, nicméně uvedl, že toto předběžné opatření bylo zrušeno ihned, když se matka dětí vrátila ze zahraničí a mohla se tak péče o děti ujmout.

Související judikatura: Rozsudek Velkého senátu ze dne 12. 6. 2014, *Fernández Martínez v. Španělsko*, č. 56030/07, CEDH 2014 (výňatky), rozsudek ze dne 19. 12. 2020, *Klaus Müller v. Německo*, č. 24173/18, rozsudek Velkého senátu ze dne 19. 12. 2018, *Molla Sali v. Řecko*, č. 20452/14, rozsudek ze dne 9. 4. 2019, *Altay v. Turecko*, (č. 2), č. 11236/09, rozsudek Velkého senátu ze dne 20. 3. 2018, *Radomilja a ostatní v. Chorvatsko*, č. 37685/10 a 22768/12.

Relevantní ustanovení: Čl. 8 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (právo na respektování rodinného a soukromého života).

Rozsudek Velkého senátu ve věci Vegotex International S. A. v. Belgie (stížnost č. 49812/09)

Datum rozhodnutí: 3. listopadu 2022

Závěr: Cílem nové právní úpravy bylo obnovení právní jistoty zákonem, který aproboval předchozí správní praxi, přerušenu neočekávanými závěry judikatury.

Obsah: Stížnost se týká postupu vnitrostátních orgánů v daňovém řízení. Konkrétně

stěžovatelka poukazuje na to, že pokud by nedošlo ze strany vnitrostátních orgánů k retroaktivnímu použití právní úpravy, která byla schválena v průběhu odvolacího řízení, daňový nedoplatek stěžovatelky by byl promlčen. Jednalo se o novou právní úpravu, která výslovně stanovila, že výzva k zaplacení daně přerušuje běh lhůty pro její vyměření, poté kdy kasační soud předtím dospěl k závěru, že takový úkon není způsobilý lhůtu pro vyměření přerušit. Tento výklad kasačního soudu byl v rozporu s dřívější správní praxí, a proto měl zásadní vliv na projednávané případy. Vnitrostátní zákonodárce proto obratem deklaroval svůj úmysl neponechat důsledky závěrů kasačního soudu dlouhodobě v platnosti. Příslušný senát soudu dospěl k závěru, že v důsledku tohoto postupu byl porušen čl. 6 odst.1 Úmluvy, jak pokud jde o délku řízení, tak pokud se jedná o retroaktivní aplikaci nové právní úpravy v odvolacím řízení. Na žádost členského státu byla věc předložena Velkému senátu. Ten většinou deseti hlasů k sedmi rozhodl, že nebyl porušen čl. 6 odst. 1 Úmluvy, pokud jde o aplikaci nové právní úpravy v průběhu odvolacího řízení, a jednomyslně že došlo k porušení čl. 6 odst.1 Úmluvy v důsledku nepřiměřené délky řízení, které trvalo více jak 13 let a 6 měsíců. Soudce Lemmens připojil odlišné stanovisko, soudci a soudkyně Spano, Kjølbros, Turković, Yudkivska, Pejchal, Mourou-Vikström a Felici připojili společně částečně nesouhlasné stanovisko.

Poznámka: Soud konstatoval, že příslušná nová zákonná úprava byla přijata jako reakce na aktuální závěry kasačního soudu s úmyslem obnovit právní jistotu, zamezit rozsáhlým daňovým únikům a nedůvodné diskriminaci mezi daňovými poplatníky. Soud zdůraznil, že nelze vyčítat stěžovatelce, že se snažila mít prospěch z nové neočekávané linie judikatury kasačního soudu, na druhou stranu ale byl toho názoru, že za těchto okolností nelze považovat za zásah do jejích legitimních očekávání novou právní úpravu, jejímž cílem bylo obnovit předchozí stav. Soud zdůraznil, že velké množství daňových poplatníků tuto novou právní úpravu napadlo u vnitrostátního ústavního soudu, ale byli neúspěšní.

Související judikatura: Rozsudek ze dne 9. 1. 2007, *Arnolin a ostatní v. Francie*, č. 20127/03, rozsudek ze dne 11. 4. 2006, *Cabourdin v. Francie*, č. 60796/00, rozsudek ze dne 5. 9. 2013, *Čepek v. Česká republika*, č. 9815/10, rozsudek ze dne 4. 5. 2017, *Chap Ltd v. Arménie*, č. 15485/09, rozsudek ze dne

12. 4. 2018, *Chim a Przywieczerski v. Polsko*, č. 36661/07 a 38433/07, rozsudek ze dne 13. 10. 2005, *Clinique des Acacias a ostatní v. Francie*, č. 65399/01 65405/01 65407/01 65406/01, rozsudek ze dne 22. 3. 2000, *Coëme a ostatní v. Belgie*, č. 32492/96, 32547/96, 32548/96, 33209/96, ECHR 2000 VII.

Relevantní ustanovení: Čl. 6 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (právo na spravedlivý proces).

Rozsudek Velkého senátu ve věci Sanchez-Sanchez v. Spojené království (stížnost č. 22854/20)

Datum rozhodnutí: 3. listopadu 2022

Závěr: Stěžovatel nebyl dosud ani shledán vinným, ani odsouzen, a závěr o porušení čl. 3 Úmluvy by mu umožnil vyhnout se soudu.

Obsah: Stížnost se týká požadovaného vydání stěžovatele do Spojených států amerických z důvodu trestního řízení proti němu pro obvinění z obchodování s drogami. Stěžovatel je mexický občan, který uvádí, že pokud by byl shledán vinným, mohl by být odsouzen k trestu doživotního vězení bez možnosti propuštění. Po podání stížnosti soud rozhodl o předběžném opatření k přerušování probíhajícího procesu vydání stěžovatele. Příslušný senát se pak vzdal své pravomoci ve prospěch Velkého senátu. Velký senát jednomyslně rozhodl, že vydání stěžovatele do Spojených států amerických nepředstavuje porušení čl. 3 Úmluvy.

Poznámka: Soud uvedl, že stěžovatel nebyl dosud ani shledán vinným, ani odsouzen, a závěr o porušení čl. 3 Úmluvy by mu umožnil vyhnout se soudu. Zdůraznil ale, že tento jeho závěr v žádném případě nemění postoj soudu k případům, kdy vydání jednotlivce smluvní stranou zakládá závažné podezření, že taková osoba je v nebezpečí zacházení v rozporu s čl. 3 Úmluvy ve státě, který vydání požaduje. V případech, kdy jde o vydání jednotlivce, soud požaduje, aby stěžovatel především prokázal reálné nebezpečí odsouzení, o němž tvrdí, že mu hrozí. To ale stěžovatel neprokázal. Pokud by to pak prokázáno bylo, vydávající stát není oprávněn přistoupit k vydání, dokud neověří, že ve státě, který vydání osoby požaduje, jsou k dispozici postupy umožňující vnitrostátním orgánům vzít v úvahu pokrok v nápravě odsouzeného nebo jiný důvod propuštění na základě chování odsouzeného, případně jiných okolností.

Související judikatura: Rozsudek Velkého senátu ze dne 21. 11. 2001, *Al-Adsani v. Spojené království*, no. 35763/97, § 59, ECHR 2001-XI, rozsudek ze dne 15. 11. 1996, *Chahal v. Spojené království*, č. 22414/93, Reports of Judgments and Decisions 1996 V, rozsudek Velkého senátu ze dne 23. 3. 2016, *F.G. v. Švédsko*, č. 43611/11, rozsudek Velkého senátu ze dne 12. 2. 2008, *Kafkaris v. Kypr*, č. 21906/04, ECHR 2008.

Relevantní ustanovení: Čl. 3 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (zákaz mučení).

Sládková v. Česká republika (stížnost č. 15741/15)

Datum rozhodnutí: 10. listopadu 2022

Závěr: *Vyšetřování zcela nekriticky převzalo policejní verzi událostí jako dostatečný podklad pro závěr, že stěžovatelka byla agresivní, kladla odpor a užití síly proti ní bylo odůvodněné.*

Obsah: Stížnost se týká zacházení se stěžovatelkou po jejím zadržení policií po potyčce v baru, které dle stěžovatelky zahrnovalo násilí, jež zanechalo stopy na jejím těle, verbální rasistické urážky, výhrůžky a ponižující zacházení. Stěžovatelka poukazuje na zlé nakládání, kterému měla být vystavena v průběhu zadržování na policejní stanici i v průběhu jejího převezení do protialkoholní záchytné stanice následujícího dne. Soud jednomyslně rozhodl o porušení čl. 3 Úmluvy v procesním aspektu, týkající se nedostatečného vyšetření incidentu; porušení čl. 3 v jeho věcném aspektu ale neshledal.

Poznámka: Soud poukázal na to, že závěry vyšetřování byly plně založeny pouze na výpovědích obou samotných policistů, kteří byli přímo stěžovatelkou ze závadného jednání obviněni, a ostatních policistů, kteří přišli se stěžovatelkou do kontaktu v průběhu incidentu v baru a následného zadržení. Ač stěžovatelka uváděla, že byla vystavena ponižujícím a rasistickým verbálním výpadům a utrpěla psychické trauma, nebyla sama nijak do vyšetřování zapojena. Nebyla opatřena její výpověď, nebylo vyžádáno lékařské posouzení. Hodnověrnost stěžovatelky ani jí uváděný popis událostí nebyly nijak ověřovány, stěžovatelka nebyla konfrontována s výpověďmi policistů. Ač stěžovatelka podala trestní oznámení 27. února 2013, záznamy z bezpečnostních kamer byly vymazány 7. března 2013. Sama tato skutečnost tak dle soudu dokumentuje, že vyšetřování nebylo vedeno řádně. Příslušné orgány měly dostatek času, aby zajistily tento důkaz, a přesto to neudělaly.

Související judikatura: Rozsudek ze dne 28. 7. 2009, *Gök a Güler v. Turecko*, č. 74307/01, rozsudek ze dne 23. 11. 2017, *Tadić v. Chorvatsko*, č. 10633/15, rozsudek ze dne 28. 10. 1998, *Assenov a ostatní v. Bulharsko*, Reports of Judgments and Decisions 1998-VIII, rozsudek Velkého senátu ze dne 8. 7. 1999, *Tanrikulu v. Turecko*, č. 23763/94, ECHR 1999-IV.

Relevantní ustanovení: Čl. 3 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách (zákaz mučení).

Zpracovala: Pavla Boučková